

Βοηθητικό σχεδιάγραμμα Ιστορίας

Μάθημα 19: Η μάχη των Πλαταιών και η ναυμαχία της Μυκάλης

Τι έκανε ο Ξέρξης μετά την ήττα στη Σαλαμίνα:

- αναχώρησε βιαστικά για την πατρίδα του.
- άφησε πίσω τον γαμπρό του Μαρδόνιο με αρκετές χιλιάδες στρατό.

Τι έκανε ο Μαρδόνιος:

- έφυγε από την Αττική και πήγε στη Θεσσαλία.
- έστειλε αγγελιαφόρους στην Αθήνα και ζήτησε συμμαχία.

Ο Μαρδόνιος στην Αθήνα:

- οι κάτοικοί της την είχαν εγκαταλείψει.
- ο πελοποννησιακός στρατός με αρχηγό τον Πausανία έφτασε στην Αττική.

Ο Μαρδόνιος στις Πλαταιές:

- ο Μαρδόνιος κινήθηκε προς τις Πλαταιές, όπου και στρατοπέδευσε.
- διάλεξε ένα πεδινό μέρος, για να μπορεί να χρησιμοποιήσει άνετα το ιππικό του.

Η μάχη στις Πλαταιές:

- οι Πέρσες συνάντησαν όμως την αντίσταση των ενωμένων Ελλήνων.
- ένας Σπαρτιάτης μάλιστα σκότωσε τον Μαρδόνιο.

Τι έκαναν οι Έλληνες μετά τη μάχη των Πλαταιών:

- οι Έλληνες μοίρασαν μεταξύ τους τα λάφυρα και πρόσφεραν θυσίες στους θεούς.
- την ίδια μέρα νικήθηκε και ο περσικός στόλος στη Μυκάλη.

Οι συνέπειες των ελληνικών νικών: 1) πέρασε οριστικά ο περσικός κίνδυνος, 2) Οι ελληνικές πόλεις της Μ. Ασίας κέρδισαν την ελευθερία τους, 3) Οι Έλληνες επέστρεψαν στην ειρηνική ζωή προόδευαν οικονομικά και δημιούργησαν σπουδαία καλλιτεχνικά έργα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 19

Η μάχη των Πλαταιών και η ναυμαχία της Μυκάλης

Ο **Ξέρξης** εγκατέλειψε την Ελλάδα. Άφησε όμως τον **γαμπρό** του τον **Μαρδόνιο** να συνεχίσει την προσπάθεια για **υποταγή** των Ελλήνων. Μια νέα **σύγκρουση** έγινε στις **Πλαταιές (479 π.Χ.)**, όπου οι **Πέρσες και πάλι ηττήθηκαν**.

Σχόλιο [T1]: ο άντρας της κόρης ή της αδερφής κάποιου

Σχόλιο [T2]: κυριαρχώ επάνω σε κάποιον ή κάτι

Σχόλιο [T3]: συμπλοκή εχθρικών στρατιωτικών δυνάμεων

Τι έκανε ο Ξέρξης μετά την ήττα στη Σαλαμίνα

Ο **Ξέρξης**, μετά την **ήττα στη Σαλαμίνα**, **αναχώρησε βιαστικά** για την πατρίδα του. **Δεν εγκατέλειψε**

Σχόλιο [T4]: ξεκινώ για να φύγω από εκεί που βρίσκομαι και να πάω κάπου αλλού· φεύγω για κάπου

όμως το σχέδιό του να υποδουλώσει την Ελλάδα. Για τον λόγο αυτό άφησε πίσω τον γαμπρό του Μαρδόνιο με αρκετές χιλιάδες στρατό.

Σχόλιο [T5]: στερώ από κάποιον, την ελευθερία και την ανεξαρτησία του και τον υποτάσσω στη δική μου κυριαρχία, κυρίως ως αποτέλεσμα της υπεροχής μου κατά τη διάρκεια πολεμικής σύγκρουσης

Τι έκανε ο Μαρδόνιος

Ο Μαρδόνιος, επειδή ερχόταν ο χειμώνας, έφυγε από την Αττική και πήγε στη Θεσσαλία. Εκεί ήταν πιο εύκολο να βρει τροφή για τον στρατό και το ιππικό του. Στο διάστημα αυτό ετοίμαζε τα σχέδιά του. Έστειλε μάλιστα αγγελιαφόρους στην Αθήνα και ζήτησε συμμαχία. Οι Αθηναίοι όμως δε δέχτηκαν τις προτάσεις του.

**ο αγγελια-
φόρος:** ο
άνθρωπος
στον οποίο
αναθέτουν να
μεταφέρει μια
είδηση.

Ο Μαρδόνιος στην Αθήνα

Μόλις άρχιζε το **καλοκαίρι (479 π.Χ.)**, ο Μαρδόνιος ξεκίνησε για την **Αθήνα**, αλλά και τούτη τη φορά η **πόλη** ήταν **άδεια**. **Οι κάτοικοί της** την είχαν εγκαταλείψει αναζητώντας **άλλο μέρος με περισσότερη ασφάλεια**. Στο μεταξύ, ο **πελοποννησιακός στρατός** με **αρχηγό τον Πausανία** έφτασε στην Αττική.

Ο Μαρδόνιος στις Πλαταιές

Ο Μαρδόνιος, μόλις έμαθε τον ερχομό των Πελοποννησίων, κινήθηκε προς τις Πλαταιές, όπου και στρατοπέδευσε. Αποφάσισε να δώσει τη μάχη σε μια περιοχή κοντά στον Ασωπό ποταμό. Διάλεξε ειδικά ένα πεδινό μέρος, για να μπορεί να χρησιμοποιήσει άνετα το ιππικό του.

Σχόλιο [Τ6]: για τόπο που αποτελείται, όλος ή κατά το μεγαλύτερο μέρος του, από πεδιάδες

Η μάχη στις Πλαταιές

Οι Πέρσες επιτέθηκαν πρώτοι με όλες τους τις δυνάμεις. Συνάντησαν όμως την αντίσταση των ενωμένων Ελλήνων και αναγκάστηκαν να υποχωρήσουν. Ένας Σπαρτιάτης μάλιστα σκότωσε τον Μαρδόνιο. Πολλοί για να σωθούν έτρεξαν σ'

ένα ξύλινο στρατόπεδο που είχε στηθεί εκεί κοντά. Αλλά κι εκεί δεν ένιωθαν ασφαλείς και αποφάσισαν να πάρουν τον δρόμο του γυρισμού, αφήνοντας πίσω τους πολλούς νεκρούς.

Τι έκαναν οι Έλληνες μετά τη μάχη των Πλαταιών

Μετά τη μάχη οι Έλληνες μοίρασαν μεταξύ τους τα λάφυρα και πρόσφεραν θυσίες στους θεούς. Την ίδια μέρα, που έγινε η μάχη στις Πλαταιές, νικήθηκε και ο περσικός στόλος στη Μυκάλη.

τα λάφυρα:
τα αντικείμενα που αρπάζουν οι εχθροί, όταν έχουν νικήσει.

Σχόλιο [T7]: προσφορά προς κάποια ανώτερη δύναμη, θεότητα, που είχε λατρευτικό χαρακτήρα και συνοδευόταν από ορισμένη τελετουργία

Σχόλιο [T8]: το σύνολο των ναυτικών πολεμικών δυνάμεων μιας χώρας

Ποιες ήταν οι συνέπειες των ελληνικών νικών

Με τις νίκες αυτές πέρασε οριστικά ο περσικός κίνδυνος. Οι ελληνικές πόλεις της Μ. Ασίας κέρδισαν την ελευθερία τους. Οι Έλληνες, περήφανοι για το κατόρθωμά τους, επέστρεψαν στην ειρηνική ζωή, προόδευσαν οικονομικά και δημιούργησαν σπουδαία καλλιτεχνικά έργα.

1. Σκηνή από τον ναό της Αθηνάς Νίκης με παραστάσεις Ελλήνων και Περσών πολεμιστών. Φαίνεται ότι για τους Έλληνες η νίκη ήταν πολύ σημαντική, γιατί για πρώτη φορά σκάλισαν πολεμική σκηνή σε ιερό κτίριο. (Λονδίνο, Βρετανικό Μουσείο)

2. Μετά τη νίκη στις Πλαταιές οι Έλληνες αφιέρωσαν έναν χουσό τρίποδα ο οποίος στηριζόταν πάνω στη στήλη της εικόνας. Επάνω της ήταν χαραγμένα τα ονόματα 31 πόλεων που είχαν λάβει μέρος στους Περσικούς πολέμους. (Ιπόδρομος Κωνσταντινούπολης)

παράθεμα 1 Ο όρκος των Ελλήνων

3. Μονομαχία
Έλληνα με Πέρση
στρατιώτη (Σκωτία,
Εδιμβούργο,
Βασιλικό Μουσείο)

Όταν οι Έλληνες συγκεντρώθηκαν στον Ισθμό της Κορίνθου, συμφώνησαν να δώσουν έναν όρκο που θα τους έδενε πιο στενά μεταξύ τους. Ο όρκος έλεγε περίπου τα εξής: «Δε θα βάλω τη ζωή μου πάνω από την ελευθερία και δε θα εγκαταλείψω τους αρχηγούς ούτε ζωντανούς ούτε νεκρούς. Θα θάψω επίσης όλους τους συμμάχους που θα σκοτωθούν στη μάχη. Άμα νικήσω τους εχθρούς, δε θα καταστρέψω καμία από τις πόλεις που έλαβαν μέρος στον κοινό αγώνα. Δε θα ξαναχτίσω κανέναν από τους ναούς που έκαψαν ή γκρέμισαν οι βάρβαροι, αλλά θα τους αφήσω όπως είναι. Κι αυτό για να θυμούνται οι νεότεροι την ασέβεια των Περσών». Μόλις έδωσαν τον όρκο, ξεκίνησαν για τη Βοιωτία με αρχιστράτηγο τον βασιλιά της Σπάρτης Πausανία.

Διόδωρος Σικελιώτης, Βιβλιοθήκη ιστορική, Θ', 29 (διασκευή)

παράθεμα 2 Σπαρτιατικά και περσικά δείπνα

Ο Ξέρξης έφυγε για την πατρίδα του και άφησε στην Ελλάδα τον Μαρδόνιο με όλα όσα είχε μαζί του. Ο Πausanias, βλέποντας τη σκηνή του Μαρδονίου με χρυσά και ασημένια αντικείμενα και κεντημένα υφάσματα, έδωσε διαταγή στους μάγειρους να ετοιμάσουν δείπνο σαν να τους το είχε ζητήσει ο Μαρδόνιος. Αυτοί υπάκουσαν με προθυμία και ετοίμασαν ένα δείπνο πολυτελέστατο. Όταν το είδε ο Πausanias, έμεινε κατάπληκτος. Για να διασκεδάσει, παράγγειλε στους δικούς του να ετοιμάσουν ένα σπαρτιατικό δείπνο. Εκείνοι το ετοίμασαν· η διαφορά όμως ήταν τόσο τεράστια που ο Πausanias, χαμογελώντας, κάλεσε τους στρατηγούς των Ελλήνων. Μόλις συγκεντρώθηκαν, τους έδειξε τα δύο δείπνα και τους είπε: «Έλληνες, σας κάλεσα εδώ, για να σας δείξω την επιπολαιότητα των Περσών. Αυτοί, ενώ είχαν κάθε μέρα τέτοια τροφή, ξεκίνησαν εναντίον μας, για να μας πάρουν τη δική μας που είναι τόσο λίγη».

Ηρόδοτος, Ιστορία, Ι, 82 (διασκευή)

παράθεμα 3 Ένας μεγάλος Έλληνας

Όταν νύχτωσε, η ησυχία βασιλεύε στα δύο στρατόπεδα και τους στρατιώτες τούς είχε πάρει ο ύπνος.

Εκείνη την ώρα ο Αλέξανδρος, ο γιος του Αμύντα, που ήταν στρατηγός και βασιλιάς των Μακεδόνων, πήγε με το άλογο του στους φρουρούς των Αθηναίων και ζήτησε να δει τους στρατηγούς τους. Οι φρουροί τούς ειδοποίησαν και εκείνοι ήρθαν αμέσως. Τότε ο Αλέξανδρος τούς είπε τα εξής: «Άνδρες Αθηναίοι, αυτά που θα σας πω να μην τα μάθει κανένας άλλος εκτός από τον Πausanias, γιατί αλίμονό μου. Θα κρατούσα το στόμα μου κλειστό, αν δε μ' ένοιαζε όλη η Ελλάδα. Γιατί κι εγώ είμαι Έλληνας και δε θέλω η Ελλάδα να γίνει σκλάβο. Σας λέω λοιπόν πως ο Μαρδόνιος αποφάσισε να δώσει μάχη μόλις ξημερώσει. Γι' αυτό αρχίστε τις προετοιμασίες. Αν πάλι ο Μαρδόνιος αναβάλει τη μάχη, να μείνετε στις θέσεις σας, γιατί τα τρόφιμα που έχει είναι λιγοστά. Κι αν ο πόλεμος τελειώσει και νικήσετε, τότε να φροντίσετε να ελευθερώσετε κι εμένα. Εμένα που για χάρη της Ελλάδας έκανα μια τόσο τολμηρή πράξη και σας φανέρωσα τα σχέδια του εχθρού, για να μη σας ξαφνιάσει».

Ηρόδοτος, Ιστορία, Θ', 44-45 (διασκευή)

4. Σημερινή άποψη από την πεδιάδα των Πλαταιών

1. Φαντάζεσαι τι θα είχε συμβεί, αν οι Έλληνες δεν είχαν νικήσει τους Πέρσες;
2. Ποιοι ήταν, κατά τη γνώμη σου, οι λόγοι που έκαναν τους Έλληνες να νιώθουν περήφανοι;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 19: Η μάχη των Πλαταιών και η ναυμαχία της Μυκάλης

1. Να συμπληρώσεις το κείμενο επιλέγοντας την κατάλληλη λέξη μέσα από την παρένθεση: (πατρίδα, Ελλήνων, Πέρσες, ήπτα, Μαρδόνιο, υποχωρήσουν, Πausανία, Πλαταιές, Σπαρτιάτης)

Ο Ξέρξης μετά την **ήπτα** στη Σαλαμίνα έφυγε βιαστικά για την **πατρίδα** του. Άφησε όμως πίσω τον γαμπρό του **Μαρδόνιο** με στρατό. Ο πελοποννησιακός στρατός με αρχηγό τον **Πausανία** έφτασε στην Αττική. Ο Μαρδόνιος κινήθηκε προς τις **Πλαταιές** όπου και στρατοπέδευσε. Οι **Πέρσες** επιτέθηκαν πρώτοι. Συνάντησαν την αντίσταση των ενωμένων **Ελλήνων** και αναγκάστηκαν να **υποχωρήσουν** Ένας **Σπαρτιάτης** σκότωσε τον Μαρδόνιο.

2. Αν βάλεις σε σωστή σειρά τα γράμματα που μπερδεύτηκαν, τότε θα δεις να σχηματίζονται μερικά από τα κύρια ονόματα του κεφαλαίου.

ΔΟΜΑΡΟΣΝΙ **Μ Α Ρ Δ Ο Ν Ι Ο Σ**
 ΣΞΗΡΞΕ **Ξ Ε Ρ Ξ Η Σ**
 ΤΚΗΤΙΑ **Α Τ Τ Ι Κ Η**
 ΑΙΝΣΥΠΑΣΑ **Π Α Υ Σ Α Ν Ι Α Σ**
 ΕΣΙΤΑΛΑΠ **Π Δ Α Τ Α Ι Ε Σ**
 ΑΚΗΛΥΜ **Μ Υ Κ Α Δ Η**

3. Να συμπληρώσεις στην ιστορική γραμμή τη χρονολογία της κάθε μάχης-ναυμαχίας και να τη συνδέσεις με τον αντίστοιχο τόπο που έγινε.

